

**TALSU
NOVADS**

**Talsu novada pašvaldības līdzdalības izvērtējums
pašvaldības kapitālsabiedrībā
SIA “ZIEMEĻKURZEME”**

Talsi, 2022

SATURS

IEVADS	3
DOKUMENTĀ IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI.....	4
IEROBEŽOJUMI UN PIENĒMUMI	5
1. LĪDZDALĪBAS IZVĒRTĒJUMA PAMATOJUMS	6
2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	8
2.1. Izveidošanas tiesiskais pamats, funkcijas un pakalpojumi	8
2.2. Sabiedrības organizatoriskā struktūra	9
2.3. Sabiedrības pakalpojumi un to klientu struktūra.....	9
2.4. Sabiedrības piegādātāju struktūra.....	11
3. FINANŠU ANALĪZE.....	13
3.1. Finanšu rādītāji.....	13
3.2. Sabiedrības attīstības perspektīvas	16
4. EKONOMISKI JURIDISKAIS IZVĒRTĒJUMS	18
4.1. Tirgus raksturojums	18
4.1.1. Īdenssaimniecības pakalpojumu tirgus.....	19
4.1.2. Dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumu tirgus	20
4.1.3. Asenizācijas pakalpojumu tirgus.....	22
4.1.4. Santehnikas pakalpojumu tirgus	23
4.2. Pakalpojumu saņēmēju vajadzību novērtējums	24
4.3. Sabiedrības darbības tiesiskais pamatojums un pašvaldības līdzdalības izvērtējums	26
4.3.1. Īdenssaimniecības jomā.....	26
4.3.2. Dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā	28
4.3.3. Asenizācijas pakalpojumi	29
4.3.4. Santehnikas pakalpojumi	29
4.4. Iespējamās alternatīvas pakalpojumu nodrošināšanai.....	30
4.5. Ietekme uz konkurenci	30
4.6. Risku analīze.....	31
4.7. Iespējamais investīciju apjoms tuvākajos 1-5 gados.....	32

IEVADS

Dokuments izstrādāts ar mērķi veikt pašvaldības līdzdalības izvērtējumu Talsu novada pašvaldības kapitālsabiedrībā SIA “ZIEMEĻKURZEME”, vienotais reģistrācijas Nr. 40003382317, juridiskā adrese Pils iela 5-3, Dundaga, Dundagas pagasts, Talsu novads LV-3270 (turpmāk tekstā – Sabiedrība).

Vērtējums tiek veikts atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7. panta pirmās daļas nosacījumiem, kas paredz, ka publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību šā likuma 4. panta nosacījumiem.

Dokuments ir strukturēts atbilstoši tehniskajai specifikācijai tā, lai izvērtējums tiktu veikts saskaņā līguma izpildes laikā veiktā audita un izpētes rezultātiem. Dokumenta 1. nodaļa satur līdzdalības izvērtējuma pamatojumu, savukārt 2. nodaļa satur izejas informāciju, kas apkopota ņemot vērā Sabiedrības iesniegtos dokumentus.

3. nodaļa satur finanšu analīzi, kurā ir iekļauta informācija par finanšu rādītājiem un Sabiedrības attīstības perspektīvām.

Dokumenta 4. nodaļa satur Sabiedrības darbības ekonomisko un juridisko izvērtējumu, kas balstīts uz veiktā audita rezultātiem, priekšlikumus Pašvaldības tālākai rīcībai, kā arī secinājumus Sabiedrības darbības veidu izvērtējumam atbilstoši Konkurences likuma 4. panta prasībām un Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk tekstā – VPIL) 88. panta prasībām, kas balstīts un šī dokumenta 2, 3. un 4. nodaļā veikto izpēti un analīzi.

Dokumentu sagatavoja SIA „Ķemers Business and Law Company”, reģistrācijas Nr.44103061476, eksperts Alens Martīni, Mg eoc, projekta vadītāja Edīte Ķemere Mg eoc., pamatojoties uz Talsu novada pašvaldības rīkotā iepirkuma ar identifikācijas Nr. TNP 2022/21 “Talsu novada pašvaldības līdzdalības izvērtējums pašvaldības kapitālsabiedrībās”.

DOKUMENTĀ IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

CSP – Centrālā statistikas pārvalde.

EUR – eiro.

Pašvaldība – Talsu novada pašvaldība.

Pārvaldības likums - Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.

PPK – publiskas personas kapitālsabiedrība.

PMLP - Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Sabiedrība - SIA “ZIEMEĻKURZEME”, vienotais reģistrācijas Nr. 40003382317, juridiskā adrese Pils iela 5-3, Dundaga, Dundagas pagasts, Talsu novads LV-3270.

SIA – Sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

T.i. – tas ir.

T.sk. – tai skaitā.

U.c. – un citi.

VPIL – Valsts pārvaldes iekārtas likums.

IEROBEŽOJUMI UN PIENĒMUMI

Izvērtējums tiek veikts balstoties uz dokumentiem, kas ir spēkā laika posmā līdz 2022. gada 21. jūlijam un pašvaldības un Sabiedrības darbinieku sniegto informāciju audita veikšanas laikā. Dokumenti, kas tiek izstrādāti un apstiprināti pēc iepriekšminētā termiņa beigām izvērtējumā netiek ņemti vērā un atspoguļoti netiek.

Dokuments ir izstrādāts ņemot vērā, ka tā izstrādes brīdī Sabiedrībai nav aktuālas vidēja termiņa attīstības stratēģijas, tādēļ esošie Sabiedrības mērķi ir atspoguļoti saskaņā ar Sabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģiju 2018.-2021¹.

Informācija par Sabiedrības darbu ir iegūta dokumentu izpētes rezultātā, kā arī intervijās un sarakstē ar Pašvaldības un Sabiedrības darbiniekiem. Sociālo partneru viedokļi jautājumā par Pašvaldības iesaisti komercdarbībā iegūti intervijās ar pakalpojumu saņēmējiem un Ziemeļkurzemes biznesa asociāciju. Visās intervijās tiek pieņemts, ka intervējamie godprātīgi sniedz viedokli un papildus fakti pārbaude netiek veikta. Informācija par attiecīgo nozaru vidējiem finanšu rādītājiem iegūta uzņēmumu datu bāzē Lursoft.

¹ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "ZIEMEĻKURZEME" vidēja termiņa darbības stratēģija 2018.-2021.gadam.

1. LĪDZDALĪBAS IZVĒRTĒJUMA PAMATOJUMS

Sabiedrības reģistrētais un apmaksātais pamatkapitāls ir 904 260.00 EUR, ko veido 904 260 daļas. Sabiedrības kapitāla daļas nominālvērtība ir 1,00 EUR.

Saskaņā ar Pārvaldības likuma 1. panta pirmās daļas 2. punktu Sabiedrība ir publiskas personas kapitālsabiedrība un 13. punktu pašvaldības kapitālsabiedrība, jo visas uzņēmuma kapitāla daļas pieder vienai publiskai personai – Talsu novada pašvaldībai.

Saskaņā ar Pārvaldības likuma 2. pantu šā likuma mērķis ir veicināt publiskai personai piederošu kapitāla daļu un publiskas personas kapitālsabiedrību efektīvu pārvaldību, publiskas personas kapitālsabiedrību racionālu un ekonomiski pamatotu resursu izmantošanu, labas korporatīvās pārvaldības principu ievērošanu, kā arī nodrošināt publiskas personas līdzdalības nosacījumu ievērošanu.

Saskaņā ar Pārvaldības likuma 4. panta pirmo daļu publiska persona drīkst iegūt un saglabāt līdzdalību kapitālsabiedrībā atbilstoši VPIL 88. pantam.

Saskaņā ar VPIL 88. panta pirmo, otro un septīto daļu, ciktāl likumā nav noteikts citādi, publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība – situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai. Tiesību norma paredz pienākumu publiskai personai, pārvērtējot līdzdalību, veikt rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt noteiktos mērķus – komercdarbības nosacījumus.

Saskaņā ar Pārvaldības likuma 7. panta pirmo daļu publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību iepriekš minētajām tiesību normām. Šo prasību nepiemēro, ja likumā ir noteikts, ka attiecīgās kapitālsabiedrības kapitāla daļas vai akcijas nav atsavināmas. Saskaņā ar panta otro daļu lēmumu par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībās pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmēj institūcija.

Lēmumā ietver:

- 1) vērtējumu attiecībā uz atbilstību šā likuma 4. panta nosacījumiem;
- 2) vispārējo stratēģisko mērķi.

Sagatavotais izvērtējums (analīze un izdarītie secinājumi) ir balstīts uz atvasinātas publiskas personas darbību regulējošām tiesību normām, speciālajām tiesību normām, kuras nosaka konkrēto pakalpojumu sniegšanas kārtību, kā arī valsts atbalsta un konkurences

noteikumiem attiecībā uz konkrētā tirgus definēšanu, tirgus dalībnieku ietekmi tajā, kā arī novērtējot konkurenci konkrētajā tirgū kopumā, tostarp vērtējot, vai identificētais konkurences līmenis konkrētajā tirgū nodrošina sabiedrības intereses.

VPIL 88. panta mērķis ir nodrošināt pastāvīgu, nepārtrauktu un konkrētām prasībām atbilstošu noteiktu pakalpojumu pieejamību sabiedrības interesēs, nepieļaujot ar sabiedrības interesēm nesaderīgu ietekmi uz konkurenci. Secīgi, izvērtējums satur konkurences situācijas novērtējumu, darbības ietekmes uz konkurenci novērtējumu, kā arī ietekmes uz konkurenci un sabiedrības interešu aizsardzības samērīguma izvērtējumu. Līdz ar to valsts atbalsta un konkurences noteikumu piemērošana izvērtējumā izriet no VPIL 88. panta mērķa. Konkurences noteikumu mērķis ir konkurences ierobežošana sabiedrības interesēs, savukārt, konkurences politika (valsts atbalsts) ir krīzes pārvaldības instruments. Ietekmes uz konkurenci izvērtējums nepieciešams, lai nodrošinātu, ka iekšējā tirgū netiek izkropļota konkurence.

Izvērtējuma sagatavošanai izmantoti Konkurences padomes 2019. gada informatīvais materiāls -Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana² un Valsts kapitālsabiedrību pārvaldības vadlīnijas.³

² Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā un tās izvērtēšana (2019). Iegūts: https://www.kp.gov.lv/sites/kp/files/kp_old/local/documents/Informat%C4%ABvais%20materi%C4%81ls_Priek%C5%A1noteikumi%20PP%20l%C4%ABdzdal%C4%ABbai%20kapit%C4%81lsabiedr%C4%ABb%C4%81%20un%20t%C4%81s%20izv%C4%93rt%C4%93%C5%A1ana.pdf Skatīts: 04.07.2022.

³ Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas. Iegūts: https://www.valstskapitals.gov.lv/images/userfiles/1.2_23.2.1_vid-term_darb_strat_vadlinijas_170622.pdf Skatīts: 04.07.2022.

2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

2.1. Izveidošanas tiesiskais pamats, funkcijas un pakalpojumi

Par Sabiedrības izveidi 1997. gada 29. decembrī vienojās Ventspils rajona Ances un Tārgales pagasta padomes un Talsu rajona Dundagas un Kolkas pagasta padomes. Sabiedrība tika dibināta, lai realizējot pašvaldību sadarbību, nodrošinātu kopīgu autoceļu uzturēšanu, ūdenssaimniecības jautājumu risināšanu, komunālo pakalpojumu sniegšanu un citu līdzīgu projektu īstenošanu pašvaldību teritorijās, kā arī, lai sakārtotu un uzlabotu infrastruktūras objektu stāvokli.⁴

Sabiedrība reģistrēta Latvijas Republikas uzņēmumu reģistrā 1998. gada 2. martā.⁵

Šobrīd vienīgais Sabiedrības kapitāla daļu turētājs ir Talsu novada pašvaldība. Sabiedrības īpašumā ir zemes gabali, ēkas un inženierbūves, kuru bilances vērtība uz 31.12.2021. bija 1 806 933 EUR t.sk. centralizētie ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumtīkli un inženierbūves Dundagā un Jaundundagā.⁶

Saskaņā ar statūtiem⁷ Sabiedrībai ir reģistrēti šādi komercdarbības veidi:

- 36.00. Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde;
- 37.00. Notekūdeņu savākšana un attīrīšana;
- 38.1. Atkritumu savākšana;
- 38.21. Atkritumu apstrāde un izvietošana;
- 68.32. Nekustamo īpašumu pārvaldīšana par atlīdzību un uz līguma pamata;
- 81.10. Ēku uzturēšanas un ekspluatācijas darbības.

Sabiedrības statūti paredz, ka tā var veikt citas likumdošanā atļautas darbības, nenorādot to klasifikāciju.

Saskaņā ar Dundagas novada pašvaldības 2017. gada 10. maijā noslēgto līgumu⁸ par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu Dundagas pagastā šim uzņēmumam ir piešķirtas ekskluzīvas tiesības (un uzlikts pienākums sniegt) šādus ūdensapgādes sabiedriskos pakalpojumus:

- ūdens ieguve, ražošana un novadīšana ūdensvada tīklā;
- ūdens padeve no ūdens ražošanas vietas līdz pakalpojuma saņēmējam;
- notekūdeņu savākšana un novadīšana līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām;

⁴ SIA "ZIEMEĻKURZEME" 29.12.1997. dibināšanas līgums. Skatīts: 01.07.2022.

⁵ SIA "ZIEMEĻKURZEME" Iegūts: <https://www.firmas.lv/lv/uznemumi/ziemelkurzeme/40003382317> Skatīts: 01.07.2022.

⁶ SIA "ZIEMEĻKURZEME" 2021.gada pārskats. Iegūts: <https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2022/06/SIA-Ziemelkurzeme-Gada-Parskats-2021.pdf> Skatīts: 01.07.2022.

⁷ SIA "ZIEMEĻKURZEME" statūti 02.12.2020.redakcijā.

⁸ Dundagas novada pašvaldības 10.05.2017.līgums nr.DD-3-13.2/17/67 "Līgums par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu Dundagas pagastā".

- notekūdeņu attīrīšana un novadīšana līdz iztekai ūdenstilpnē.

Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju Sabiedrība pildot šo uzdevumu, sniedz šādus pakalpojumus:^{9, 10}

- ūdensapgāde, t.sk. ūdens ražošana;
- kanalizācija, t.sk. notekūdeņu attīrīšana;
- asenizācijas pakalpojumi;
- atslēdznieka – santehniķa pakalpojumi;
- daudzīvokļu dzīvojamu māju apsaimniekošana;
- citi pakalpojumi (zāles pļaušana, dūmu detektora uzstādīšana u.c.).

2.2. Sabiedrības organizatoriskā struktūra

Saskaņā ar Sabiedrības 2021. gada pārskatu, tā gadā nodarbina vidēji 5 darbiniekus, t.sk. valdes locekli, grāmatvedi, kasieri – lietvedi un divus santehniķus. Visi darbinieki ir tieši pakļauti valdes loceklim.

2.3. Sabiedrības pakalpojumi un to klientu struktūra

Centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi

Sabiedrība sniedz centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus Talsu novada Dundagas un Jaundundagas ciemos.

Ūdenssaimniecības pakalpojumus Sabiedrība sniedz aptuveni 550 mājsaimniecībām Dundagas un Jaundundagas ciemos. Šajā teritorijā Sabiedrības sniegtos ūdenssaimniecības pakalpojumus izmanto arī 34 juridiskās personas, t.sk. SIA “Dundagas veselības centrs”, VSAC “Kurzeme” u.c.

Tātad – vislielāko labumu no šī Sabiedrības darbības veida gūst Dundagas un Jaundundagas iedzīvotāji, kur dzīvo mājās, kuras pieslēgtas centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām.

Otra labuma guvēju grupa ir juridiskās personas – gan pašvaldības iestādes (skola, pirmsskolas izglītības iestāde u.c.), gan uzņēmumi, kuri izmanto centralizēto ūdensapgādi un kanalizāciju savās darba telpās. 2021.gadā ieņēmumi no juridiskajām personām par ūdenssaimniecības pakalpojumiem veidoja 11% no ieņēmumiem par šiem pakalpojumiem, tajā skaitā ieņēmumi par pakalpojumu sniegšanu pašvaldības iestādēm, kas veido 8,3% no kopējiem ieņēmumiem jeb 74% no ieņēmumiem, kas saņemti no juridiskajām personām. Arī šajā gadījumā netiešie labuma guvēji ir gan mācību iestāžu audzēkņi, gan iestāžu un uzņēmumu klienti, kuriem tiek nodrošināti piemēroti apstākļi darbam un mācībām.

Centralizētās ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamība ir arī viens no priekšnoteikumiem uzņēmējdarbībai draudzīgas vides radīšanai Dundagas pagastā, jo daudziem

⁹ SIA “ZIEMEĻKURZEME” Iegūts: <https://www.dundaga.lv/lv/uznemejdarbiba/pasvaldibas-kapitalsabiedribas/sia-ziemelkurzeme/> Skatīts: 01.07.2022.

¹⁰ SIA “ZIEMEĻKURZEME” 2021.gada pārskats. Iegūts: <https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2022/06/SIA-Ziemelkurzeme-Gada-Parskats-2021.pdf> Skatīts: 01.07.2022.

uzņēmējdarbības veidiem šo pakalpojumu nepieejamība varētu radīt ievērojamas grūtības darbības uzsākšanai.

Daudzīvokļu dzīvojamo māju apsaimniekošana

Sabiedrība apsaimnieko 38 daudzīvokļu mājas Dundagā un Jaundundagā. Dzīvokļi pārsvarā šajās mājās ir privatizēti, bet ir arī pašvaldības dzīvokļi. Dzīvojamo māju tehniskais stāvoklis pārsvarā gadījumu ir apmierinošs vai pat neapmierinošs.

Dzīvokļu īpašnieki šīs mājas nav pārņēmuši sava valdījumā un veic dzīvojamo māju apsaimniekošanas darbus atbilstoši daudzdzīvokļu dzīvojamo māju dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumiem. Sabiedrības apsaimniekošanā esošajās dzīvojamajās mājās dzīvokļu īpašnieki nav izveidojuši dzīvokļu apsaimniekošanas biedrības.

Sabiedrības darbība daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā ir izveidojusies vēsturiski. Izvērtējuma sagatavošanas laikā nav saņemti dokumenti, kuri parāda kā Sabiedrībai ir uzlikts pienākums rūpēties par dzīvojamo māju apsaimniekošanu Dundagā un Jaundundagā. Turpmākā izvērtējuma gaitā tiek pieņemts, ka šī nodošana notikusi tiesiski un atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

No šī pakalpojuma vislielāko labumu gūst daudzdzīvokļu dzīvojamo māju īpašnieki, t.sk. pašvaldība kā dzīvokļu īpašniece.

Vēsturiski ir izveidojusies situācija, ka pašvaldības īpašumā esošajos dzīvokļos lēmumus par dzīvokļu izīrēšanu ir pieņēmusi bijusī Dundagas novada novada pašvaldība (konkrēti struktūra, kas atbild par sociālo pakalpojumu sniegšanu) un īres līgumu slēgšanu un tālāku līgumsaistību izpildi nodrošinājusi Sabiedrība. Dokumenti, kas ietver deleģējumu Sabiedrībai šo darbību veikt nav uzrādīti, bet ievērojot, ka līdzīga prakse ir bijusi arī citās pašvaldībās, jāpieņem ka tādi ir bijuši.

Pēc Sabiedrības teiktā pašvaldības dzīvokļu apsaimniekošana Sabiedrībai rada zaudējumus, jo tieši šo dzīvokļu īrnieki bieži vien nenorēķinās par saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem.

Sabiedrība šo dzīvokļu izīrēšanu nav definējusi kā atsevišķu pakalpojumu un tās darbības ieņēmumus un izdevumus uzskaita kopā ar dzīvojamo ēku apsaimniekošanas ieņēmumiem un izdevumiem.

No klientu struktūras viedokļa tas parāda, ka Sabiedrības klienti ir arī pašvaldības dzīvokļu īrnieki, kuri maksā arī īres maksu. Tā kā īres līgumi izvērtēšanai nav iesniegti, nav pārbaudīts kādu īres maksu par dzīvokļa izmantošanu maksā īrnieki. Taču, ievērojot, ka līdz Dzīvojamo telpu īres likuma pieņemšanai 17.03.2021., īres maksa tika noteikta saskaņā ar Ministru kabineta 12.04.2016. noteikumiem Nr. 215 “Dzīvojamās telpas īres maksā ietilpstošo apsaimniekošanas izdevumu aprēķināšanas metodika” un arī pirms tam spēkā bija līdzīgs normatīvais regulējums, kas paredzēja kārtību, kādā aprēķināma īres maksa valsts un pašvaldību īpašumā esošajos dzīvokļos, var pieņemt, ka īres maksa ir vienāda ar apsaimniekošanas maksu, vai tuva tai.

Asenizācijas pakalpojumi

Sabiedrība sniedz asenizācijas pakalpojumus Dundagas pagasta teritorijā. Šī pakalpojuma sniegšana ir jānodrošina atbilstoši Pašvaldības 27.07.2022. saistošajiem noteikumiem Nr. 1

„Decentralizētās kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtība Talsu novadā”, kuru paskaidrojuma rakstā noteikts, ka šo pakalpojumu Dundagas pagastā sniedz Sabiedrība.

Labumu no šī pakalpojuma gūst šī pakalpojuma izmantotāji – iedzīvotāji un uzņēmēji, kuri ir decentralizēto asenizācijas sistēmu turētāji.

Atslēdznieka – santehniķa pakalpojumi

Sabiedrības nodrošina neliela apjoma santehnisko darbu izpildi, t.sk. ūdens skaitītāju nomaiņu un plombēšanu.

Šo pakalpojumu klienti un labuma guvēji ir Dundagas pagasta iedzīvotāji un uzņēmēji. Ūdens skaitītāja nomaiņas un plombēšanas pakalpojumam labuma guvējs ir arī pati Sabiedrība, jo tādejādi tiek nodrošināta precīza patērētā ūdens patēriņa uzskaitē.

Citi pakalpojumi (zāles pļaušana, dūmu detektora uzstādīšana u.c.).

Zāles pļaušanu Sabiedrība nodrošina gan kā iekšējo pakalpojumu dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojuma ietvaros, gan pēc atsevišķa pasūtījuma.

Neliela apjoma tehnisku darbu, kas nav santehnisks pakalpojums, Sabiedrība sniedz reti.

Galvenais labuma guvējs no šo pakalpojumu sniegšanas ir konkrētais pakalpojumu saņēmējs.

Atkritumu savākšana

Atkritumu savākšanas jomā Sabiedrība sadarbojas ar SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “Piejūra””. Sabiedrība administrē atkritumu savākšanu tās apkalpošanā nodotajās dzīvojamajās mājās. Šī darbība nav atsevišķs pakalpojums un tālāk izvērtējumā apskatīta netiks.

2.4. Sabiedrības piegādātāju struktūra

Sabiedrības iesniegtie konta apgrozījumu pārskati ar izdevumu sadalījumu pa darbības veidiem nesniedz informāciju par to, kuri piegādātāji ir veikuši kādus darbus vai piegādājuši preces. Zinot konta apgrozījuma pārskatā minētos piegādātājus, ir iespējams aptuveni noteikt piegādātājus, tomēr gūt pilnīgu pārlicību par piegādātāju struktūru nav iespējams.

Sabiedrības izdevumu struktūru skatīt 1. tabulā.

1. tabula. Sabiedrības izdevumu struktūra 2021.gadā.

Nr.p.k.	Nosaukums	Summa EUR
1.	Elektrība (AS “Latvenergo”)	24633,00
2.	Atkritumu savākšana (SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “Piejūra””)	19323,12
3.	Atkritumu maiši	38,70
4.	Pakalpojumi ūdenssistēmas uzturēšanai	128,90
5.	Ūdens attīrīšanas stacijas izdevumi (SIA “Bior”)	1102,49
6.	Kanalizācijas sistēmas uzturēšanas izdevumi	971,55
7.	Degviela ģeneratoriem	121,84
8.	Ūdens analīzes (SIA BIOR)	320,87
9.	Notekūdeņu analīzes (Latvijas vides un ģeoloģijas meteoroloģijas centrs)	1131,18
10.	Transporta izdevumi (SEB līzings, citi pakalpojumu sniedzēji)	7611,00

11.	Sakaru izdevumi (SIA "TET", SIA "LMT")	594,00
12.	Kantora izdevumi	269,57
13.	Naudas apgrozījuma blakus izdevumi	125,48
14.	Gada pārskata sagatavošanas un revīzijas izdevumi	1747,86
15.	Teritorijas plaušanas izdevumi	280,56
16.	Apdrošināšana	1837,00
17.	Pārējie saimnieciskās darbības izdevumi	377,00
18.	Jurista pakalpojumi	120,00
19.	Periodikas izdevumi	99,11
Kopā		60832,32

3. FINANŠU ANALĪZE

3.1. Finanšu rādītāji

Sabiedrības finanšu rādītāji apkopoti 2. tabulā.

2. tabula. Sabiedrības finanšu rādītāji.

Rādītāji	2019	2020	2021
Galvenie darbības rādītāji (EUR)			
Neto apgrozījums	132 525	132 568	132 209
Bruto peļņa / zaudējumi	(16 958)	(40 013)	(42 126)
Neto peļņa / zaudējumi	14 228	(7 364)	(713)
Pašvaldības dotācija	441 064	0	0
Aktīvu kopsumma, t. sk.:	3 202 333	3 060 855	2 976 040
- ilgtermiņa ieguldījumi	2 765 079	2 869 751	2 781 436
- apgrozāmie līdzekļi	437 254	191 104	194 604
- debitori	28 462	28 846	22 299
- krājumi	2 808	3 317	3 716
Pašu kapitāls, t. sk.:	985 253	985 540	978 176
- pamatkapitāls	480 219	904 260	904 260
Kreditori, t.sk.:	2 216 080	2 075 315	1 997 864
- ilgtermiņa kreditori	1 980 028	1 895 635	1 820 893
- īstermiņa kreditori	236 052	179 680	176 971
Darbinieku skaits	5	5	5
Neto apgrozījums uz vienu kapitālsabiedrībā strādājošo darbinieku	26 505	26 513,6	26 441,8
Bruto peļņa uz vienu kapitālsabiedrībā strādājošo darbinieku	(3 391,6)	(8 002,6)	(8 425,2)

Likviditāte

Likviditātes analīze ataino Sabiedrības īstermiņa finanšu rādītājus un likviditāti, sniedzot priekšstatu, vai Sabiedrība ir spējīga tikt galā ar esošajām īstermiņa saistībām, kā arī ar īstermiņa finansiālajiem riskiem.

3. tabula. Sabiedrības likviditātes rādītāji.

Likviditātes rādītāji	2019	2020	2021
Vispārējais apgrozāmo līdzekļu koeficients (apgrozāmie līdzekļi / īstermiņa parādi)	1,85	1,06	1,10
Precīzais apgrozāmo līdzekļu koeficients (apgrozāmie līdzekļi – krājumi) / īstermiņa parādi	1,84	1,04	1,08
Brīvie apgrozāmie līdzekļi (apgrozāmie līdzekļi – īstermiņa saistības)	201 202	11 424	17 633

Secinājumi

1. Ņemot vērā, ka vispārējais apgrozāmo līdzekļu koeficients ir 1,10 (2021. gadā) un rādītājs ap 1 ir bijis arī 2020. gadā, savukārt 2019. gadā – 1,85, tad jāsecina, Sabiedrībai nepastāv būtiski riski, ka varētu rasties problēmas ar īstermiņa saistību maksājumiem. Vidēji (mediāna) ūdenssaimniecības nozarē 2021. gadā bija 1.16, līdz ar to, salīdzinoši ar vidējiem rādītājiem nozarē, Sabiedrības vispārējais apgrozāmo līdzekļu koeficients ir līdzīgs.
2. Izslēdzot krājumus, kurus ne vienmēr var pārvērst naudas līdzekļos, novērojams, ka koeficients turpina saglabāties teju identiskos rādītājos, kas tikai apstiprina, ka Sabiedrībai

nebūs būtiskas problēmas ar īstermiņa saistību maksājumiem. Vidēji (mediāna) ūdenssaimniecības nozarē 2021. gadā bija 1.05, kas nozīmē, ka salīdzinoši ar vidējiem rādītājiem nozarē, arī Sabiedrības Precīzais apgrozāmo līdzekļu koeficients ir līdzīgs.

3. Brīvo apgrozāmo līdzekļu daudzums nenorāda ne par neefektīvu resursu izmantošanu, ne par Sabiedrības nespēju kārtot īstermiņa saistības. Vidēji (mediāna) ūdenssaimniecības nozarē 2021. gadā bija 1 705, kas nozīmē, ka Sabiedrībai ir liels brīvo apgrozāmo līdzekļu apjoms, salīdzinoši ar situāciju nozarē.
4. Apgrozāmajos līdzekļos ietilpst arī dzīvojamo māju uzkrājumi, kuri pēc būtības nav uzskatāmi par brīviem līdzekļiem, jo to izlietojums ir stingri noteikts – tos var izmantot māju remontam saskaņā ar dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumiem. No otras puses - Sabiedrības iesniegtais konta apgrozījums par ieņēmumiem 2020. un 2021. gadā neuzrāda tādas pozīcijas kā ieņēmumi no īres maksas vai dzīvojamo māju uzkrājumi. Konta pārskata pozīcija “Apsaimniekošanas ieņēmumi par sniegtiem pakalpojumiem” tiek uzskaitīti ieņēmumi, ko saņem Sabiedrība par apsaimniekošanas pakalpojumu un rāda, ka šie ieņēmumi veido 4,2% no Sabiedrības apgrozījuma.

Aktivitāte

Aktivitātes koeficienti norāda uz to, cik efektīvi Sabiedrība izmanto tai esošos resursus. Ja, Sabiedrībai ir pārāk daudz aktīvu, tad ieguldījumi tajos var būt nelietderīgi. Ja pietrūkst aktīvu, tad var būt, ka Sabiedrība nedarbojas pietiekami efektīvi.

3. tabula. Sabiedrības aktivitātes rādītāji.

Aktivitātes rādītāji	2019	2020	2021
Pircēju un pasūtītāju debeta apgrozījums (neto apgrozījums / debitori kopā)	4,66	4,60	5,93
Vidējais iekasēšanas periods (debitori / neto apgrozījums *365)	78,39	79,42	61,56
Apgrozāmo līdzekļu kustība (neto apgrozījums / apgrozāmie līdzekļi)	0,30	0,69	0,68
Kopējo aktīvu apgrozījums (neto apgrozījums / kopējie aktīvi)	0,04	0,04	0,04

Secinājumi

1. Pircēju un pasūtītāju debeta apgrozījuma koeficients parāda, piemēram, 2021. gadā 5,93 reizes debitoru parādi tika pārvērsti par naudas līdzekļiem. Vidēji (mediāna) ūdenssaimniecības nozarē 2021. gadā bija 7,2, kas nozīmē ka Sabiedrība nav darbojusies tik efektīvi, kā citi uzņēmumi nozarē, taču pozitīvi vērtējams, ka koeficients ir audzis salīdzinot ar 2019. un 2020. gadu. Dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumi kopā pēc apgrozījuma sastāda 4,2% no kopējā Sabiedrības apgrozījuma.
2. Negatīvi vērtējams, ka laiks, kas nepieciešams apmaksas saņemšanai no pakalpojumu pārdošanas brīža 2021. gadā ir bijis 61,56 dienas. Vidēji (mediāna) nozarē 2021. gadā bija 43,12, līdz ar to, Sabiedrībai ir bijis nepieciešams vairāk laika, lai saņemtu apmaksu no pakalpojuma pārdošanas brīža. Pozitīvi, ka tas ir samazinājies, salīdzinot ar 2020. gadu.
3. Apgrozāmo līdzekļu kustības koeficients 2021. gadā, salīdzinot ar 2020. gadu ir samazinājies par 0,01, taču salīdzinot ar 2019. gadu, tas ir kāpis par 0,38. Vidēji (mediāna) nozarē 2021. gadā bija 2,6. Sabiedrības koeficients ir zems, līdz ar to, tas var norādīt uz

esošo apgrozāmo līdzekļu neefektīvu izmantošanu. Dzīvojamo māju apsaimniekošana veido 4,2% no kopējā Sabiedrības apgrozījuma.

4. Zemais kopējo aktīvu apgrozījuma koeficients 3 gadu pārskata periodā ir saglabājies nemainīgs – 0,04. Tas var norādīt uz lielo investīciju apjomu Sabiedrībā, kuras, savukārt, nav devušas vēlamo atdevi. Vidēji (mediāna) nozarē 2021. gadā bija 0,52.

Rentabilitāte

Rentabilitātes koeficienti norāda uz vadības lēmumu efektivitāti finanšu uzdevumu pildīšanai. Šie koeficienti norāda apgrozāmo līdzekļu, ilgtermiņa ieguldījumu un kreditoru administrēšanas ietekmi uz Sabiedrības darbību.

4. tabula. Sabiedrības rentabilitātes rādītāji.

Rentabilitātes rādītāji	2019	2020	2021
Apgrozījuma rentabilitāte (bruto peļņa / neto apgrozījums, %)	-12,79	-30,18	-31,86
Aktīvu rentabilitāte (neto peļņa / aktīvi, %)	0,44	-0,26	-0,02
Pašu kapitāla rentabilitāte (neto peļņa / pašu kapitāls, %)	1,44	-0,75	-0,07

Secinājumi

1. Katrs Sabiedrības apgrozītais EUR 2021. gadā ir radījis 0,32 EUR zaudējumus. Negatīvi vērtējams, ka radīto zaudējumu apjoms ik gadu palielinās. Vidēji (mediāna) nozarē 2021. gadā bija 0,10 EUR, kas nozīmē, salīdzinot ar nozares vidējiem rādītājiem, Sabiedrības katrs apgrozītais EUR rada zaudējums. Sabiedrības grāmatvedības uzskaitē nenodrošina tādu uzskaiti, lai būtu iespējams novērtēt, tieši kura nozare rada zaudējumus Sabiedrībai. Tāpat nevar izslēgt šķērssubsidēšanas riskus.
2. Katrs Sabiedrības piesaistītais EUR 2021. gadā ir radījis 0,0002 EUR lielus zaudējumus. Pozitīvi, ka salīdzinot ar 2020. gadu, šis rādītājs ir uzlabojies, savukārt salīdzinot ar 2019. gadu, kad katrs piesaistītais EUR nesa 0,0044 EUR peļņu, pasliktinājies. Šie skaitļi ir mainīgi, pēdējo 3 gadu periodā, taču jāsecina, ka kopumā ir nepieciešams atgriezties vismaz pie 2019. gada rādītājiem. Vidēji (mediāna) nozarē 2021. gadā bija 0,0005 EUR, līdz ar to, atšķirība nav liela, taču būtiska – vidēji nozarē katrs piesaistītais EUR rada peļņu, bet Sabiedrībai – zaudējumus.
3. Papildus, katrs pašvaldības ieguldītais eiro Sabiedrībā ir radījis 0,0007 EUR lielus zaudējumus 2021. gadā. Līdzīgi kā aktīvu rentabilitāte, tā ir bijusi mainīga 3 gadu periodā, taču kopumā ir jāvērtē, ka nepieciešams mērķēt uz atgriešanos pie 2019. gada rādītājiem. Vidēji (mediāna) nozarē 2021. gadā bija -0,0012 EUR, līdz ar to, rādītājs ir līdzīgs kā vidēji nozarē.

Maksāspēja un kapitāla struktūra

Maksāspējas un kapitāla struktūras rādītāji norāda uz Sabiedrības kapitāla struktūru un indicē, cik lielas papildu saistības Sabiedrība ir spējīga uzņemt, kā arī, kāda ir tās maksāspēja.

5. tabula. Sabiedrības maksāspējas un kapitāla struktūras rādītāji.

Maksāspējas un kapitāla struktūras rādītāji	2019	2020	2021
Saistību īpatsvars bilanci (saistības / bilances kopsumma)	0,69	0,68	0,67
Parāds pret pašu kapitālu (kreditori / pašu kapitāls)	2,25	2,11	2,04
Finanšu līdzsvara koeficients (pašu kapitāls / aktīvu kopsumma)	0,31	0,32	0,33

Secinājumi

1. Sabiedrības saistību īpatsvars bilancē, pēdējo 3 gadu pārskata periodā, ik gadu ir krities par 0,01. Koeficients ir augstāks kā norma (0,4). Saistību apmērs saistīts ar ES fondu realizāciju, kuri nav atmaksājami un tiks norakstīti atbilstoši izveidoto pamatlīdzekļu nolietojumam.
2. Parāda pret pašu kapitālu koeficients ir samazinājies katru gadu. 2021. gadā koeficients bija 2,04. Vidēji (mediāna) nozarē 2021. gadā bija 0,55. Augstais parāds pret pašu kapitālu koeficients liecinā, ka Sabiedrība daudz izmanto aizņemto kapitālu, kas Sabiedrībai rada papildu izmaksas procentu maksājuma veidā.
3. Finanšu līdzsvara koeficients, pēdējo 3 gadu pārskata periodā, ir kāpis par 0,01, 2021. gadā sasniedzot atzīmi 0,33, kas ir uzskatāms par zemu koeficientu (vidēji (mediāna) nozarē 2021. gadā bija 1,56). Kopumā zemie finanšu līdzsvara koeficienta rādītāji norāda, ka Sabiedrībai ir stabila finanšu struktūra, attiecīgi kreditori labprāt kredītēs Sabiedrību un tai paveras iespēja piekļūt lētākiem un lielākiem finanšu resursiem.

3.2. Sabiedrības attīstības perspektīvas

Sabiedrības attīstības perspektīvas ir jāplāno kompleksi, ņemot vērā Talsu novadā izvirzītos mērķus ūdenssaimniecības attīstībai, kā arī 2021. gada Talsu novada domes 2021. gada 29. decembra saistošo noteikumu nr. 45 “Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas un lietošanas kārtība Talsu novadā” prasības. Tāpat jāturpina darbs ar dzīvokļu īpašniekiem, veicinot viņu aktīvāku iesaistīšanos dzīvojamo māju apsaimniekošanā un to pārņemšanā valdījumā.

Saskaņā ar Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022.-2040. gadam:

- ūdensapgāde un kanalizācija ietilpst minimālajā “pakalpojumu grozā”;
- tiek veicināta piekrastes ciemu inženiertehniskās infrastruktūras (t.sk. ūdenssaimniecības) attīstība un vides aizsardzība, lai tā būtu atbilstoša pastāvīgai dzīves vietai un mazinātu vides piesārņojumu;
- tiek turpināta inženiertīklu – ūdensapgādes un kanalizācijas modernizācija, infrastruktūras pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana un pieejamība.¹¹

Izejot no iepriekš minētā, Sabiedrības stratēģiskais mērķis varētu formulēt šādi:

- 1) tehnoloģiski efektīvu un kvalitatīvu ūdenssaimniecības un kanalizācijas pakalpojumu nodrošināšana;
- 2) energoefektīva un videi draudzīga daudzdzīvokļu namu apsaimniekošana Dundagā un Jaundundagā;
- 3) citu pieprasītu pakalpojumu (vides labiekārtošana, transporta, santehnikas remonta u.c. pakalpojumu) nodrošināšanu.

¹¹ Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2040.gadam. 12., 26., 41.lpp. Iegūts:

[https://talsunovads.lv/wp-](https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2022/04/Talsu_novada_Ilgtspējīgas_attīstības_stratēģija_2022_2040_gadam.pdf)

[content/uploads/2022/04/Talsu_novada_Ilgtspējīgas_attīstības_stratēģija_2022_2040_gadam.pdf](https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2022/04/Talsu_novada_Ilgtspējīgas_attīstības_stratēģija_2022_2040_gadam.pdf) Skatīts: 02.07.2022

Stratēģisko mērķu sasniegšanas indikatori jādefinē ņemot vērā uzņēmumam nepieciešamās investīcijas un šo investīciju pieejamību.

4. EKONOMISKI JURIDISKAIS IZVĒRTĒJUMS

4.1. Tirgus raksturojums

Talsu novada pašvaldības kapitālsabiedrības SIA “Ziemeļkurzeme” potenciālais tirgus ir atrodams pēc 2021. gada administratīvi teritoriālās reformas izveidotajā Talsu novadā.

Attēls 1. Sabiedrības potenciālā tirgus teritorija. (Autors: SIA “KBLC”)

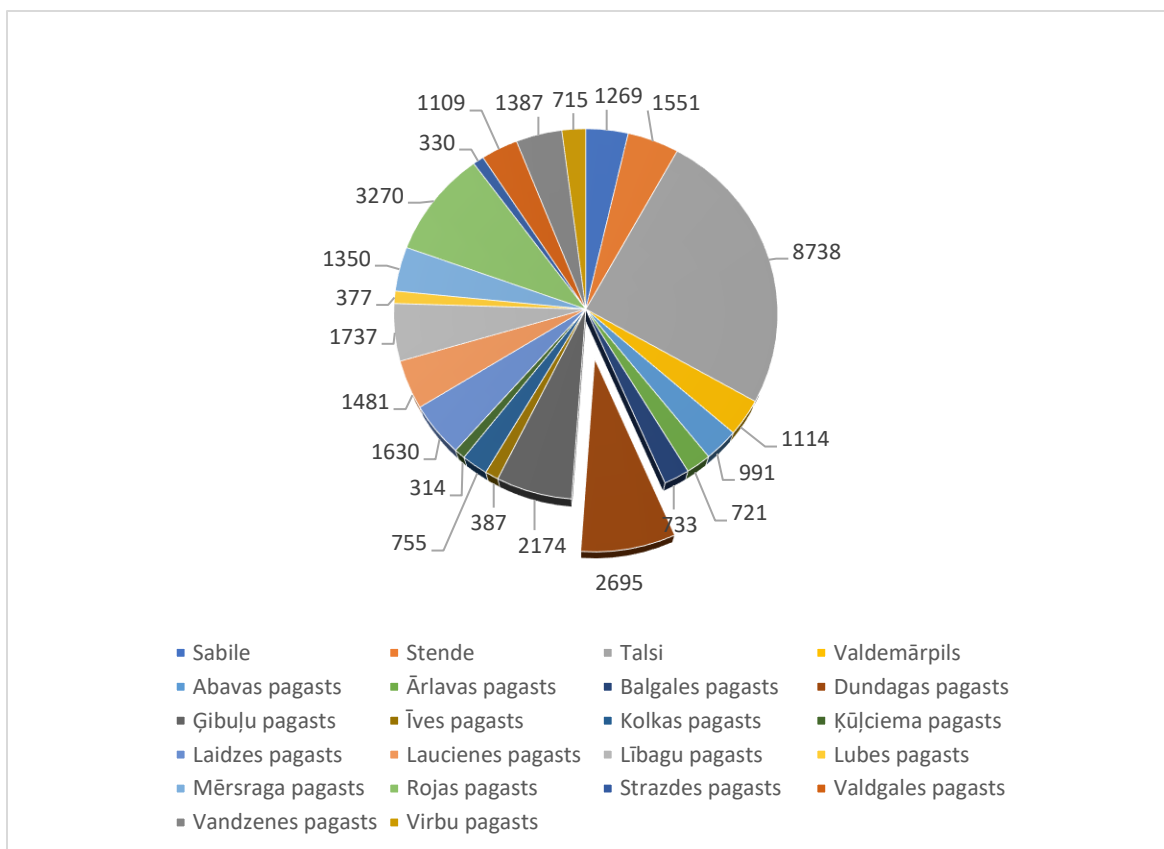
Kopējais iedzīvotāju skaits Talsu novadā 2022. gada sākumā bija 34 947 iedzīvotāji. No tiem 2695 jeb 8% iedzīvotāji dzīvo Dundagas pagastā.¹² CSP dati tiek izmantoti, jo tie attēlo iedzīvotāju skaitu pēc to faktiskās dzīvesvietas, nevis pēc deklarētās, kā PLMP dati.

Tajā pat laikā, jāatzīst, ka centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana ir nesaraujami saistīta ar šo pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo infrastruktūru. Centralizētie inženiertīkli, kas nodrošina šo pakalpojumu sniegšanu atrodas Dundagā un Jaundundagā. Tāpēc administratīvi teritoriālā reforma Sabiedrības centralizētās ūdenssaimniecības pakalpojumu tirgu neietekmē.

Dzīvojamo māju apsaimniekošana veido tikai 4,2 % no Sabiedrības apgrozījuma. Šī nozare Sabiedrībai peļņu nenes, tāpēc nav pamata uzskatīt, ka Sabiedrībai būtu izdevīgi šo pakalpojumu piedāvāt citu pagastu iedzīvotājiem.

Tirgus apjoms

¹² CSP, RIG040. Skatīts: 03.07.2022.

Attēls 2 Iedzīvotāju skaits Talsu novadā, sadalījumā pa pagastiem (2022).¹³

Dundagas pagastā dzīvojošie 2695 cilvēki kopumā dzīvo, aptuveni, 1400 mājāsaimniecībās, taču ne visas ir uzskatāmas par Sabiedrības pakalpojumu tirgu. Sabiedrības pakalpojumus pamatā izmanto iedzīvotāji, kuri dzīvo Dundagas un Jaundundagas ciemos, kur atrodas gan daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, gan ir izbūvētas centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas. Mājāsaimniecību skaita sadalījumu pa Talsu novada mājāsaimniecībām skatīt 7. tabulā.

6. tabula. Mājāsaimniecību skaits Talsu novadā (tūkst) (2021).¹⁴

Administratīvā teritorija	Mājāsaimniecību skaits
Talsu novada administratīvā teritorija	10 500
Dundagas novada administratīvā teritorija	1 400
Mērsraga novada administratīvā teritorija	600
Rojas novada administratīvā teritorija	1 300

4.1.1. Ūdenssaimniecības pakalpojumu tirgus

7. tabula. Sabiedrības ūdenssaimniecības pakalpojumu klientu struktūra 2021.gadā.

2021.gads	Pakalpojums	Patērētie m3	Ūdens tarifs (EUR) (bez. PVN)	Summa
Kopā apmaksa par patērēto ūdeni, t.sk.		44 115	1,04	45 880

¹³ CSP, RIG040. Skatīts: 03.07.2022.

¹⁴ CSP, MVS010. Skatīts: 03.07.2022.

Fiziskas personas	ūdens	32 565	1,04	33 868
Juridiskas personas	ūdens	11 550	1,04	12 012
Kopā apmaksa par novadītajiem notekūdeņiem, t. sk.		46 430	1,21	56 180
fiziskas personas	kanalizācija	28580	1,21	34 582
juridiskas personas	kanalizācija	17850	1,21	21 598

Sabiedrības klienti ir fiziskas un juridiskas personas. Pakalpojumi tiek nodrošināti 3 veidu gala patērētājiem: Sabiedrības klienti ir mājssaimniecības, uzņēmumi (SIA “Polipaks”, SIA “Gabriēla” u.c.), kā arī valsts un pašvaldības struktūras (VSAC “Kurzeme”, SIA “Dundagas veselības centrs” u.c.). Sabiedrība sniedz ūdens piegādes un kanalizācijas novadīšanas pakalpojumus

Pēc Sabiedrības sniegtās informācijas, tai ir noslēgti līgumi ar 550 mājssaimniecībām par ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu.

Cenu politika

Bijusī Dundagas novada pašvaldība, pilnvarojot Sabiedrību, kas pašreizējā Dundagas pagasta administratīvajā teritorijā sniedz sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus, tika noteikusi maksu par ūdenssaimniecības pakalpojumiem, jo Sabiedrības sniegto sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu apjoms katrā veidā nepārsniedz 100 000 kubikmetrus gadā:

1. ūdensapgādes pakalpojumu tarifs - 1.04 EUR par 1 m3 (bez PVN);
2. kanalizācijas pakalpojumu tarifs - 1.21 EUR par 1 m3 (bez PVN).

2022.gada 25. augustā Talsus novada pašvaldība pieņēma lēmumu Nr. 381 “Par līgumu par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu ar SIA “Ziemeļkurzeme” un tarifu apstiprināšanu” ar 1. oktobri apstiprinot tarifus:

1. ūdensapgādes pakalpojumu tarifs 1,20 EUR par 1 m3 (bez PVN);
2. notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas tarifs 1,76 EUR par 1 m3 (bez PVN).

Centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tirgus ir neatraujami saistīts ar šo pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo infrastruktūru: dziļurbumiem, attīrīšanas iekārtām, ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, kā arī notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Sabiedrības īpašumā vai valdījumā atrodas infrastruktūras objekti šo pakalpojumu sniegšanai Dundagas un Jaundundagas ciemos, tāpēc piedāvāt šos pakalpojumus citur bez infrastruktūras paplašināšanas, Sabiedrībai nav nekādu iespēju. Šādu infrastruktūras objektu izveide ir dārga un nav paredzams, ka šajā tirgū Dundagas un Jaundundagas ciemos varētu ienākt vēl kāds dalībnieks, jo tādā gadījumā viņam vajadzētu veidot alternatīvu tīklu infrastruktūru, kas nav ekonomiski izdevīgi.

4.1.2. Dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumu tirgus

Sabiedrība sniedz dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumus 38 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās, kas atrodas Dundagā un Jaundundagā. Šīs mājas dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši valdījumā no Pašvaldības. Kārtību, kādā dzīvokļu īpašnieki pārņem dzīvojamo māju savā

valdījumā nosaka likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 51.pants.

8. tabula. Sabiedrības ieņēmumi par apsaimniekošanas darbiem.

Pakalpojuma veids	2019	2020	2021
Apsaimniekošana	7 140	6 218	5 582

Izvērtējuma sagatavošanas laikā netika saņemti dokumenti, kas apstiprinātu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apsaimniekošanas tarifus. Šie tarifi, visticamāk, ir bijuši noteikti ar bijušās Dundagas novada pašvaldības lēmumu. Pēc Sabiedrības sniegtās informācijas, tā par apsaimniekošanu saņem 0,10 EUR mēnesī par dzīvojamās platības kvadrātmetru. Nedaudzās mājās dzīvokļu īpašnieki ir izvēlējušies palielināt šo tarifu līdz 0,15 vai pat 0,20 EUR par kvadrātmetru, maksas palielinājumu novirzot uzkrājumam māju remontdarbiem.

Privātā sektora dzīvojamo māju apsaimniekotāji maksu par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu nosaka individuāli pārņemot katru māju, ņemot vērā mājas tehnisko stāvokli. Līdz ar to, nav iespējams iegūt salīdzinošu pārskatu par šī pakalpojuma tarifiem.

Nevienā no dzīvojamām mājām, kuras apkalpo Sabiedrība nav izveidota dzīvokļu īpašnieku biedrība. Sabiedrība veicamos remontdarbus plāno balstoties uz dzīvokļu īpašnieku kopības sapulču protokoliem un sadarbību ar māju vecākajiem. Šo situāciju var mainīt dzīvokļu īpašnieki paši apvienojoties un nolemjot apsaimniekošanu uzticēt citam pakalpojumu sniedzējam, taču Sabiedrības apsaimniekotajās dzīvojamajās mājās tas nav noticis.

Sava veida barjeru ienākšanai tirgū rada dzīvokļu īpašnieku pasivitāte jautājumos, kas saistīti ar apsaimniekotāja maiņu. Arī Sabiedrības veiktās individuālās pārrunas ar namu vecākajiem un dzīvokļu īpašniekiem nav bijušas efektīvas, lai motivētu dzīvokļu īpašniekus meklēt alternatīvus risinājumus namu apsaimniekošanai.

Pārbaudot privātā sektora darbību dzīvojamo ēku apsaimniekošanas jomā Talsu novadā pēc *lursoft.lv* datiem, redzams, ka Sabiedrība ir vienīgais Dundagas pagasta teritorijā reģistrētais uzņēmums kuram ir reģistrēti pamatdarbības veidi “Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata” (NACE 68.32) vai arī “Ēku uzturēšanas un ekspluatācijas darbības” (NACE 81.10)., ja neņemam vērā citas Talsu novada pašvaldības kapitālsabiedrības, darbības veids “Nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību vai uz līguma pamata” (NACE 68.32) ir reģistrēts arī SIA “ADAX 2”, SIA “Lorante” SIA “Ultima G” SIA “A.L.P.-6” SIA “Blackwater”¹⁵. Varētu pieļaut, ka šiem uzņēmumiem vismaz teorētiski varētu būt interese par pakalpojumu sniegšanu Dundagā un Jaundundagā. Tomēr, jāņem vērā, ka ēku tehniskais stāvoklis nemotivēs komersantus piedāvāt savus pakalpojumus.

¹⁵ Talsu novada pašvaldības līdzdalības izvērtējums Sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Talsu namsaimnieks” 42.lpp. Skatīts 03.07.2022.

Ir jāatzīst, ka Sabiedrība dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā aizpilda tirgus nepilnību.

Kā redzams, tad apsaimniekošana nav galvenais ieņēmumu avots Sabiedrībai, jo tie sastāda tikai 4, 2% no kopējiem Sabiedrības ieņēmumiem.

4.1.3. Asenizācijas pakalpojumu tirgus

Sabiedrības asenizācijas automašīna gada ietvaros veic aptuveni 100 izbraucienus, kopumā izvedot 300 m³ bioatkritumu gadā. Kopējais klientu skaits Sabiedrībai ir 90 klienti.

9. tabula. Sabiedrības cenrādis par asenizācijas pakalpojumiem¹⁶.

Darba apraksts	Mērvienība	Cena ar PVN (EUR)
Nosēdbedres izvešana līdz 3 m ³ ar asenizācijas a/m par 1 (vienu) reizi Dundagas robežās:	muca	21,78
Papildu darbs (ūdens pievešana, maisīšana, šķaidīšana u.c. darbi)	stunda	26,02
Viltus izsaukums (klients pieteicis pakalpojumu, bet nav nodrošinājis piekļušanu nosēdbedrei)	gab.	18,15
Transporta izdevumi ārpus Dundagas robežām	km	0,91
Notekūdeņu pieņemšana no asenizācijas transporta attīrīšanas iekārtās	m ³	5,45

Asenizācijas pakalpojumu tirgus Talsu novadā ir jāvērtē saskaņā ar Pašvaldības 27.01.2022. noteikumiem Nr. 1 “Decentralizētās kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaides kārtība Talsu novadā”. Saskaņā ar šiem noteikumiem pievienoto paskaidrojuma rakstu:

- SIA “TALSU ŪDENS” apkalpo Talsus, Stendi, Sabili, Valdemārpili, Abavas pagastu, Ārlavas pagastu. Balgales pagastu, Ģibuļu pagastu, Īves pagastu, Ķūļciema pagastu, Laidzes pagastu, Laucienes pagastu, Lībagu pagastu, Lubes pagastu, Strazdes pagastu, Valdgales pagastu, Vandzenes pagastu un Virbu pagastu;
- SIA “MĒRSRAGA ŪDENS” apkalpo Mērsraga pagastu;
- SIA “KOLKAS ŪDENS” apkalpo Kolkas pagastu;
- SIA “Rojas DzKU” apkalpo Rojas pagastu;
- SIA “Ziemeļkurzeme” apkalpo Dundagas pagastu.

Cenu salīdzinājumu asenizācijas pakalpojumam skat.10.tabulā.

10.tabula. Talsu novada pašvaldības kapitālsabiedrību asenizācijas pakalpojumu cenu salīdzinājums

Pašvaldības kapitālsabiedrība	Asenizācija (PVN iekļauts)
SIA „TALSU ŪDENS” ¹⁷	50,32 Ārpus apkalpojamās zonas jāsedz transporta izmaksas 0,87 EUR par km
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Rojas DzKU” ¹⁸	Fekāliju ūdeņi 2.70 par m ³ , sadzīves atkritumu atdalīšana un utilizācija 25 EUR/gab, traktora izmaksas 35Eur/st.

¹⁶SIA “Ziemeļkurzeme” pakalpojumu cenrādis no 01.04.2022.

https://www.dundaga.lv/files/2022/6/1/Dundaga_pakalpojumu_cenradis.pdf

¹⁷ SIA “TALSU ŪDENS” tarifi (no 2020.gada 1.marta). Iegūts: <https://www.talsuudens.lv/a/> Skatīts: 27.06.2022.

¹⁸ SIA "Rojas DzKU" ūdenssaimniecības sniegto pakalpojumu cenas <http://rojasdzku.lv/pakalpojumi/udens-apgade/> Skatīts 14.07.2022.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „KOLKAS ŪDENS”	24,18 par izvešanas reizi
SIA „MĒRSRAGA ŪDENS” ¹⁹	Pakalpojumu nesniedz
SIA „ZIEMEĻKURZEME” ²⁰	25 EUR par reizi tilpumam līdz 3 m ³ , transporta izdevumi ārpus Dundagas robežām 0,91 EUR par km.

Papildus šiem uzņēmumiem Talsu novada asenizācijas pakalpojumu reģistrā reģistrējušies:

- SIA “JANVĀRI”;
- SIA “Kandavas komunālie pakalpojumi”;
- IK “Auto-U”.

Šīm sabiedrībām pakalpojumu izcenojumi nav publiski pieejami.

Tas nozīmē, ka asenizācijas pakalpojumu tirgū var sagaidīt jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu, tomēr nav zināms cik izdevīgu cenu šie pakalpojumu sniedzējiem spēs piedāvāt šie komersanti.

Sabiedrības ieņēmumi 2021. gadā no asenizācijas pakalpojumiem sastādīja 2441 EUR, līdz ar to, vidēji katrs Sabiedrības klients par pakalpojumiem samaksāja 27,12 EUR. Asenizācijas pakalpojumi nav galvenais ienākumu avots Sabiedrībai, jo ienākumi par pakalpojumiem sastāda vien 1,84% no kopējiem ieņēmumiem.

4.1.4. Santehnikas pakalpojumu tirgus

Sabiedrība nodrošina neliela apjoma santehniko darbu izpildi, t.sk. veic ūdens skaitītāju nomaiņu un plombēšanu centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma klientiem. Veicamo darbu sarakstu un izcenojumus skatīt 11. tabulā. Šīs cenas nosaka Sabiedrības valdes loceklis, ņemot vērā orientējošas izmaksas katra pakalpojuma sniegšanai.

11. tabula. Sabiedrības cenrādis par apsaimniekošanas darbiem.

Darba apraksts	Mērvienība	Cena ar PVN (EUR)
Santehnikas darbi	stunda	12,10
Ūdens skaitītāja uzstādīšana	gab.	19,97
Vannas maiņa	gab.	34,49
Dušas kabīnes montāža un pievienošana	gab.	50,82
Izlietnes maiņa	gab.	18,15
Jaunas izlietnes uzstādīšana un pievienošana	gab.	21,18
Ūdens maisītāja maiņa	gab.	10,89
Dušas maiņa	gab.	10,89
Sēdpoda maiņa	gab.	34,49
Sēdpoda manžetes maiņa (remonts)	gab.	6,90
Skalojamās tvertnes maiņa	gab.	12,10
Kanalizācijas tīrīšana izvadā no mājas	gab.	34,49

¹⁹ SIA “MĒRSRAGA ŪDENS” tarifi (no 2022.gada 1.februāra). Iegūts: https://www.mersrags.lv/?ct=pasvald_kapitalsab_mersudens Skatīts: 14.07.2022.

²⁰ SIA “ZIEMEĻKURZEME” pakalpojumu cenrādis (apstiprināts 2022.g.1.aprīlī). Iegūts: https://www.dundaga.lv/files/2022/6/1/Dundaga_pakalpojumu_cenradis.pdf Skatīts: 14.07.2022.

Kanalizācijas stāvvada tīrīšana	gab.	26,02
Virtuves vai vannas istabas kanalizācijas sifona tīrīšana	gab.	12,10
Čuguna radiatoru skalošana	gab.	20,57
Radiatoru maiņa	gab.	34,49
Veļasmašīnas uzstādīšana	gab.	26,02
Ūdens boileru uzstādīšana	gab.	26,02
Ūdens boileru tīrīšana	gab.	26,02
Lietota verificēta ūdens skaitītāja nomaiņa	gab.	12,10
Ūdens skaitītāja nomaiņa (ar klienta skaitītāju)	gab.	3,45
Ūdens skaitītāja noplombēšana	gab.	1,50
Zāles pļaušana ar trimmeri	h	15,13
Dūmu detektora uzstādīšana	gab.	12,10

Talsu novada teritorijā ir reģistrēti 10 komersanti, kas specializējas santehnikas pakalpojumu sniegšanā vai vismaz nodrošina tuvināti līdzīgu pakalpojumu sniegšanu, un to apgrozījums 2019. gadā ir pārsniedzis 2,6 milj. EUR (lielākā daļa darbu ir saistīti ar ārējo komunikāciju remontu / izbūvi).

Tuvākais santehnikas pakalpojumu sniedzējs ir Rojas pagastā reģistrētais uzņēmums SIA “Agor”. Pārrunājot jautājumu par neliela apjoma santehnikas darbu izpildi ar SIA “Agor” tika noskaidrots, ka SIA “Agor” sadarbojas ar Sabiedrību lielāka apjoma darbu izpildē, kur Sabiedrībai pašai nepietiek resursu. SIA “Agor”, atbildot uz jautājumu par to vai Sabiedrība ir viņu konkurents, atbildēja, ka tos maza apjoma santehnikas pakalpojumus, ko sniedz Sabiedrība, SIA “Agor” var sniegt, bet klientiem šo pakalpojumu izmaksas būs daudz lielākas nekā to piedāvā Sabiedrība. SIA “Agor” darba spēka resursi ir ierobežoti un viņi dod priekšroku lielāka apjoma darbu izpildei nekā skaitītāju nomaiņa vai nelielu santehniko darbu izpilde, jo pēc SIA “Agor” izcenajumiem šie pakalpojumi klientiem būs daudz dārgāki.

Viss iepriekšminētais kopā ļauj secināt, ka Sabiedrība, veicot neliela apjoma santehnikas darbus, t.sk. skaitītāju nomaiņu un plombēšanu tirgu neietekmē, bet gan aizpilda tā nepilnības.

Pēc Sabiedrības sniegtās informācijas zāles pļaušana ir iekšējs pakalpojums, ko Sabiedrība sniedz pati sev, uzturot teritoriju, kurā atrodas ūdens attīršanas iekārtas.

4.2. Pakalpojumu saņēmēju vajadzību novērtējums

Centralizētā ūdensapgāde un kanalizācija

Ūdenssaimniecības, pakalpojumi ir iekļauti minimālajā pakalpojumu grozā, ko Talsu novada iedzīvotājiem nodrošina pašvaldība.²¹

Paredzams, ka tās mājāsaimniecības, kuras ir pieslēgušās centralizētajam ūdensvadā, kanalizācijai no šiem pakalpojumiem neatteiksies. Tāpat šie pakalpojumi ir un būs nepieciešami publiskajās ēkās un uzņēmumos. Būtisks klientu skaita palielinājums šajā jomā nav prognozējams. Klientu skaitu var palielināt palielinot centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pieslēgumu skaitu, kas nozīmē, ka nepieciešamas investīcijas infrastruktūras izbūvē.

²¹ Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022-2040 gadam. 26.lpp. Iegūts: https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2022/04/Talsu_novada_Ilgtspējīgas_attīstības_stratēģija_2022_2040_gadam.pdf Skatīts: 04.07.2022.

Ūdensapgāde, kanalizācija un siltumapgāde Dundagas un Jaundundagas ciemu iedzīvotājiem ir ikdienas nepieciešamība un pakalpojumu pieejamība ir kritiski svarīga īpaši daudzdzīvokļu mājās, uzņēmumos un administratīvajās ēkās. No šāda viedokļa ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumtīklu pakalpojumi ir stratēģiski nozīmīgi ikvienā administratīvajā teritorijā.

Paredzams, ka šo pakalpojumu pieprasījums paliks vismaz iepriekšējā līmenī un šī pakalpojuma piedāvājuma-pieprasījuma līdzsvars saglabāsies, jo alternatīvu šī pakalpojuma piegādātāju nav.

Māju apsaimniekošana

Sabiedrība apsaimnieko 38 dzīvojamās mājas, kuras dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši savā valdījumā. Iedzīvotāji neizrāda interesi par iespēju pārņemt dzīvojamās mājas savā valdījumā, kā arī tikai ļoti retos gadījumos piekrīt finansēt remontdarbus ēku tehniskā stāvokļa uzlabošanai. 2021.gadā laikā Sabiedrības apgrozījums dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā bija 5582 eiro, t.i. vidēji 146,89 eiro uz katru apsaimniekājamo māju. Pēc Sabiedrības pārstāvju teiktā, dzīvojamo māju tehniskais stāvoklis vērtējams kā apmierinošs, vai atsevišķos gadījumos pat neapmierinošs. Līdz ar to, nav paredzams, ka dzīvojamo māju uzturēšanai tuvākajā laikā būs iespējams piesaistīt ievērojamus līdzekļus.

Šis pakalpojums ir nepieciešams, lai iespēju robežās nodrošinātu šo māju uzturēšanu un tehniskā stāvokļa saglabāšanu. Savukārt dzīvojamā fonda saglabāšana un attīstīšana ir viens no izaicinājumiem pašvaldībai. Uz dzīvojamā fonda pieejamības trūkumu aptaujās ir norādījuši gan iedzīvotāji, gan uzņēmēji.²² Šādos apstākļos pašvaldības iesaiste dzīvojamo māju apsaimniekošanā ir priekšnoteikums, lai šīs teritorijas būtu apdzīvotas un spētu attīstīties.

Jaunu klientu piesaiste ir atkarīga no infrastruktūras attīstības projektiem, kuri ir jāplāno ņemot vērā Talsu novada attīstības stratēģiju 2022.-2040. gadam un definētās prioritātes. Saskaņā ar šo stratēģiju, Dundaga ir novada nozīmes attīstības centrs, t.i. vieta, kur iedzīvotājiem pieejams pamata pakalpojumu grozs, kā arī pakalpojumus saņem apkārtējo teritoriju iedzīvotāji, ir pieejamas darba vietas. Jānodrošina infrastruktūras attīstība, pamata pakalpojumi (izglītības, veselības, kultūras u.c.), mājokļi, brīvā laika pavadīšanas iespējas.²³

Šī pakalpojuma pieprasījums varētu samazināties, ja dzīvokļu īpašnieki uzņemtos dzīvojamo māju apsaimniekošanu nodrošināt paši vai nolemtu to uzticēt citam apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzējam.

Asenizācijas pakalpojumi

Asenizācijas pakalpojumu pieprasījumam paredzams pieaugums, jo Talsu novada domes 27.01.2022. saistošie noteikumi Nr. 1 "Decentralizētās kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtība Talsu novadā" nosaka decentralizēto kanalizācijas nekustamo īpašumu īpašniekiem pienākumu reģistrēt decentralizētās kanalizācijas sistēmas, regulē minimālo biežumu notekūdeņu un nosēdumu izvešanai no tām, kā arī definē prasības asenizācijas pakalpojumu sniegšanai un paredz kontroles mehānismus šo prasību izpildei. Šīs

²² Turpat, 8. lpp.

²³ Turpat, 26. lpp.

prasības attiecas uz Dundagas ciemu. Tas, iespējams, palielinās asenizācijas pakalpojumu pieprasījumu, jo saistošajos noteikumos Nr. 1 ir noteikta decentralizēto kanalizācijas sistēmu turētāju atbildība, kā arī skaidri kritēriji pakalpojumu uzskaites kārtībai.

Santehnikas darbi

Sabiedrība nodrošina santehniķa pakalpojumu sniegšanu, t.sk. ūdens skaitītāju nomaiņu, plombēšanu u.c. Šis pakalpojumu veids ir cieši saistīts ar ūdenssaimniecības un daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumiem.

Santehnikas darbu izpildei barjeras ienākšanai tirgū nepastāv, taču zemā pieprasījuma dēļ privātajiem komersantiem nav intereses par šo pakalpojumu sniegšanu. Arī Sabiedrības neto apgrozījums šim pakalpojumu veidam ir 663 EUR (mazāk nekā 0,5% no neto apgrozījuma) 2021. gadā un 2094 EUR 2020. gadā.²⁴ Sniedzot šo pakalpojumu, Sabiedrība aizpilda tirgus nepilnību, vienlaikus nodrošinot savu pamatpakalpojumu kvalitāti ūdenssaimniecības un dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā.

4.3. Sabiedrības darbības tiesiskais pamatojums un pašvaldības līdzdalības izvērtējums

4.3.1. Ūdenssaimniecības jomā

Šobrīd Sabiedrība ir vienīgais ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniedzējs Dundagā un Jaundundagā. Pašvaldības īpašumā esoša kapitālsabiedrība nodrošina pašvaldības autonomās funkcijas izpildi saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 15. panta 1. daļu.

Sabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un izriet no pašvaldības vispārējiem stratēģiskajiem mērķiem ūdens apgādes un kanalizācijas pakalpojuma nodrošināšanā, kā arī tiek pārvaldīti minēto pakalpojumu sniegšanai nepieciešamie īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai.

Atbilstoši likuma “Par pašvaldībām” 15. panta pirmajai daļai, pašvaldības pienākums nodrošināt pakalpojumus ir interpretējams plaši, kā rūpes par šādu uzdevumu izpildi, ne tikai izdodot normatīvos aktus, kas ļauj iedzīvotājiem tiesiski organizēties pašiem, bet arī faktiski nodrošina noteiktu publisko pakalpojumu pieejamību, piemērojot risinājumus vietējām iespējām un vajadzībām un koordinējot faktisku īstenošanu ar kopīgu finanšu vadību un pašvaldībām normatīvajos aktos piešķirtajiem instrumentiem. Var atšķirties veidi, kā tas tiek organizēts, proti, pašvaldība (ievērojot konkrētās nozares normatīvo aktu prasības) var to darīt pati saviem spēkiem, uzdot to pašvaldības komersantiem vai nolīgt privātpersonu dibinātus komersantus. No likuma katrā ziņā neizriet, ka pašvaldības pienākums šo funkciju ietvaros būtu tikai izdot normatīvos aktus un visu pārējo atstāt pašvaldības iedzīvotāju ziņā.

Alternatīvu ūdenssaimniecības inženiertīklu izbūve prasa lielus finanšu ieguldījumus un tik nelielam skaitam klientu, kāds ir Dundagā un Jaundundagā tas nav ekonomiski lietderīgi. Līdz

²⁴ SIA “ZIEMEĻKURZEME” 2021.gada pārskats. Iegūts: <https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2022/06/SIA-Ziemeļkurzeme-Gada-Parskats-2021.pdf> Skatīts: 05.07.2022.

ar to, nav paredzams, ka privātā sektora uzņēmumiem varētu būt interese par šādu projektu realizāciju.

Sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi ir stratēģiski svarīgi pakalpojumi un tirgus nespēj nodrošināt sabiedrības intereses atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas pirmajam, otrajam un trešajam punktam, tādēļ Pašvaldībai ir pamatoti saglabāt līdzdalību Sabiedrībā.

Vienlaikus pašvaldības autonomā funkcija izveidot ūdenssaimniecības sistēmu ietver arī pašvaldībai tiesības sniegt tiešu un netiešu finanšu atbalstu sistēmas izveidē un uzturēšanā tiesību normās noteiktajā kārtībā.

Vertikālā integritāte

Sabiedrības ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanā vienīgā darbība, kas varētu saturēt vertikālās integritātes pazīmes ir tehnisko noteikumu izsniegšana jaunu pieslēgumu izbūvei pie centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem, gadījumā, ja pieslēguma izveidi veic Sabiedrība un vēlāk klients izmanto Sabiedrības pakalpojumus. Praksē šādi gadījumi nepastāv, jo Sabiedrības projektēšanā nepiedalās un pieslēgumus nebūvē.

Barjeras ienākšanai tirgū

Centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi ir neatraujami saistīti ar šo pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo infrastruktūru. Alternatīvas infrastruktūras izveide nav ekonomiski izdevīga. Līdz ar to, ir jāatzīst, ka citiem komersantiem nav iespēju pārņemt šo tirgu.

Komercdarbību veicinošu pasākumu ietekme

Ūdenssaimniecības pakalpojumu pieprasījums ir atkarīgs no iedzīvotāju (esošo un potenciālo klientu) skaita teritorijā, ko apkalpo Sabiedrība, kā arī no ekonomiskās aktivitātes kopumā. Dundagas pagastā kopējais iedzīvotāju skaits ir neliels un arī ekonomiskā aktivitāte nav augsta. Līdz ar to, praktiski nepastāv iespējas bez būtiskiem uzlabojumiem infrastruktūrā panākt situāciju, kad šī darbība būtu pievilcīga privātajam sektoram. Sabiedrībā strādā tikai pieci darbinieki, tās pakalpojumu sniegšana nav saistīta ar sarežģītām administratīvajām procedūrām. Lai gan šajā jomā ir ieteicami uzlabojumi, īpaši inženiertīklu dokumentēšanas jomā, nav pamata uzskatīt ka administratīvās procedūras rada šķēršļus komercdarbībai.

Secinājumi

Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi tiek sniegti izmantojot Sabiedrības pamatkapitālā un/vai valdījumā iekļauto infrastruktūru. Sabiedrība pārvalda infrastruktūru, kas ir stratēģiski svarīga Dundagas un Jaundundagas ciemu attīstībai. Alternatīvu šī pakalpojuma piegādei, tajās ēkās, kas pieslēgtas centrālajai ūdensapgādes un/vai kanalizācijas sistēmai, nav. Alternatīvas infrastruktūras izbūve nav ekonomiski pamatota, jo patērētāju skaits, nav pietiekami liels, lai izmaksas, kas jāiegulda šādā projektā, atmaksātos.

Līdz ar to, jāatzīst, ka pašvaldības līdzdalība Sabiedrībā pamatota saskaņā ar VPIL 88. panta 2. daļu un atbilst Konkurences likuma prasībām.

4.3.2. Dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā

Sabiedrība apsaimnieko tās dzīvojamās mājas, kuras dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši savā valdījumā. Sabiedrība nodrošina daudzdzīvokļu ēku apsaimniekošanu, jo šajā jomā pastāv būtiska tirgus nepilnība. Iedzīvotājiem ir iespēja izvēlēties turpināt saņemt dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumus no Sabiedrības vai īpašnieku kopsapulcē izlemt par pāreju pie cita apsaimniekotāja. Dzīvojamo ēku apsaimniekošanas tirgū nepastāv būtiskas barjeras (komersantam jābūt reģistrētam Būvniecības informācijas sistēmas datu bāzē un jābūt atbilstoši materiālajai un cilvēkresursu bāzei), bet neskatoties uz to, privātā sektora uzņēmēji neizrāda interesi par daudzdzīvokļu ēku apsaimniekošanu Dundagā un Jaundundagā. Galvenais iemesls šim interesei trūkumam ir šo pakalpojumu zemā rentabilitāte un nelielais tirgus. Komercedarbību veicinošs pasākums, pieņemot, ka dzīvokļu īpašniekiem trūkst zināšanu par dzīvojamo māju apsaimniekošanas organizēšanu, varētu būt dzīvokļu īpašnieku apmācību organizēšana ar mērķi, lai tie nākotnē spētu māju apsaimniekošanu uzņemties paši un iespējams uzsākt komercedarbību šajā jomā.

Administratīvās procedūras dzīvojamo māju apsaimniekošanā ir noteiktas atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma un Ministru kabineta 11.07.2017. noteikumiem Nr. 408 “Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi” prasībām. Tāpēc šajā jomā nekādi administratīvā sloga samazinājumi klientiem nav iespējami, nepārkāpjot iepriekšminēto normatīvo aktu prasības.

Vertikālā integritāte

Vertikālās integritātes Dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā vērojamas tajos gadījumos, kad Sabiedrība kā nekustamo īpašumu apsaimniekotāja atbilstoši Ministru kabineta 11.07.2017. noteikumiem Nr. 408 “Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi” noteiktajam, iesniedz dzīvokļu īpašniekiem mājai nepieciešamo remontdarbu tami. Dzīvokļu īpašnieki pieņem lēmumu par remontdarbiem, balstoties uz informāciju, kas tiek saņemta no Sabiedrības. Dzīvokļu īpašnieki šo darbu izpildi var nodot Sabiedrībai vai izvēlēties citus pakalpojumu sniedzējus. Remontdarbu jomā Sabiedrība darbojas brīvā tirgus apstākļos un dzīvokļu īpašniekiem ir iespēja izvēlēties citus darbu izpildītājus.

Barjeras ienākšanai tirgū

No Sabiedrības puses nekādas barjeras ienākšanai tirgū nepastāv. No normatīvā regulējuma viedokļa dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā, barjeras ienākšanai tirgū ir zemas (komersantam jābūt reģistrētam Būvniecības informācijas sistēmā un tam ir jābūt nepieciešamajiem materiāltehniskajiem un cilvēku resursiem), tomēr konkurence šajā jomā Dundagas un Jaundundagas ciemos nav vērojama.

Secinājumi

Ievērojot, ka šis darbības veids Sabiedrībai peļņu nenes, tirgus dalībniekiem nav interese nodrošināt šos pakalpojumus. Līdz ar to veidojas tirgus nepilnība, kuru aizpilda pašvaldība, izveidojot savu uzņēmumu, kurš nodrošina pakalpojumu sniegšanu.

Ievērojot iepriekš minēto, jāsecina, ka pašvaldības līdzdalība Sabiedrībā šajā nozarē atbilst VPIL 88.p anta 1. daļas nosacījumiem.

4.3.3. Asenizācijas pakalpojumi

Sabiedrība ilgu laiku ir bijusi vienīgais asenizācijas pakalpojumu sniedzējs Dundagas pagastā. Arī šobrīd Pašvaldības 27.01.2022. saistošajos noteikumos “Decentralizētās kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtība Talsu novadā” nosaka, ka Sabiedrība šos pakalpojumus veic šajā teritorijā.

Nelielā pieprasījuma dēļ komercuzņēmumiem šī pakalpojuma sniegšana nebija izdevīga salīdzinoši mazā apjoma dēļ.

Asenizācijas pakalpojumiem vienīgā barjera ienākšanai tirgū ir tehniskās prasības šo pakalpojumu sniedzējiem, kas noteiktas Pašvaldības 27.01.2022. saistošajos noteikumos “Decentralizētās kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtība Talsu novadā”.

Secinājumi

Ilgstošā laika posmā Sabiedrības darbība teritorijas kopšanā un asenizācijas pakalpojumu sniegšanā ir bijusi saistīta ar tirgus nepilnību novēršanu šajā pakalpojumu segmentā un tādejādi tā ir bijusi atbilstoša VPIL 88. panta 1. daļas 1. punkta prasībām. Līdz ar Talsu novada paplašināšanos administratīvi teritoriālās reformas rezultātā ir palielinājies arī šo pakalpojumu sniedzēju skaits, tomēr šobrīd Pašvaldības līdzdalības saglabāšana ir nepieciešama, jo nav zināms kā šis tirgus spēs nodrošināt pakalpojumu sniegšanu Dundagas pagastā. Pastāv iespēja, ka nākotnē šī pakalpojuma sniegšanu varēs pilnībā nodot privātā sektora pakalpojumu sniedzējiem.

4.3.4. Santechnikas pakalpojumi

Vienīgais pakalpojums, kur Sabiedrības darbībā būtu iespējams saskatīt risku, ka tiek radītas barjeras citu uzņēmumu ienākšanai un darbībai tirgū ir ūdensskaitītāju uzstādīšana, nomaiņa un plombēšana. Ūdens skaitītāju uzstādīšanas segmentā ir vērojama tirgus nepilnība, jo nelielā klientu skaita dēļ privātā sektora uzņēmumiem nav intereses par šī pakalpojumu sniegšanu Dundagā un Jaundundagā. Klientiem ir izdevīgi šo pakalpojumu saņemt no Sabiedrības, lai gan tas neizslēdz iespēju izvēlēties citu pakalpojumu sniedzēju, Sabiedrību pieaicinot tikai skaitītāja plombēšanai.

Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju, Sabiedrība sniedz arī tādus pakalpojumus, kā zāles pļaušana, dūmu detektora nomaiņa utt. Tie pamatā ir iekšēji pakalpojumi, kuri tiek nodrošināti dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumu ietvaros. Arī Sabiedrības gada pārskats neuzrāda ieņēmumus no šiem pakalpojumiem. Ievērojot iepriekš minēto, šie pakalpojumi turpmāk analizēti netiks, jo nekādu papildus ietekmi uz konkurenci tie neatstāj.

Secinājumi

Neliela apjoma santehniskie pakalpojumu sniegšana, t.sk. ūdens skaitītāju nomaiņa, uzstādīšana un plombēšana ir joma, kura privātā sektora dalībniekiem nav intereses darboties nelielā apgrozījuma dēļ. Papildus tam, atbilstoša ūdens patēriņa uzskaitē ir nepieciešama, lai nodrošinātu centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma darbību. Šī iemesla dēļ arī Sabiedrībai ir svarīgi, lai šis pakalpojums klientiem būtu pieejams un viņi to varētu atļauties.

Šajā gadījumā Sabiedrības darbība atbilst VPIL 88. panta 1. daļas 1. punkta prasībām un Pašvaldības līdzdalība ir saglabājama.

4.4. Iespējamās alternatīvas pakalpojumu nodrošināšanai

Centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi

Nemot vērā ka pašvaldība ir tiesīga deleģēt ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzējus novada teritorijā, tad konkurence ir atkarīga no domes lēmumiem. Teorētiski ik viens jauns tirgus spēlētājs var izveidot savu uzņēmumu, lai nodrošinātu ūdenssaimniecības pakalpojumus teritorijā, taču līdz ar to, būtu jāizveido arī savi inženiertehniskie tīkli. Potenciāli nelielais klientu skaits norāda, ka šādi ieguldījumi nebūs ekonomiski izdevīgi.

Pakalpojumiem, kas saistīti ar Dundagas un Jaundundagas ciemos esošo centralizēto infrastruktūru, alternatīvu nav. Ja tiek pieņemts lēmums šo pakalpojumu sniegšanu nodot citai pašvaldības kapitālsabiedrībai, tad šai sabiedrībai jāpārņem arī atbilstošie inženiertīkli un infrastruktūra.

Dzīvojamo māju apsaimniekošanas pakalpojumi

Nemot vērā daudzīvokļu dzīvojamo māju tehnisko stāvokli un dzīvokļu īpašnieku vēlmi un iespējas piedalīties šo māju atjaunošanā, paredzams, ka šo māju apsaimniekošana labākajā gadījumā neradīs zaudējumus apsaimniekotājam. Zemās rentabilitātes dēļ privātā sektora uzņēmumiem šis darbības veids nav ekonomiski izdevīgs. Savukārt, pašvaldība ir ieinteresēta, pirmkārt, dzīvojamo māju uzturēšanā, kurās ir dzīvokļi, kas joprojām ir pašvaldības īpašums un otrkārt, sakoptas vides uzturēšanā, kas ir viena no pašvaldības funkcijām saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 15. pantu.

Santehnikas pakalpojumi

Santehnikas pakalpojumu sniegšanā Sabiedrība aizpilda tirgus nepilnību, jo reālu alternatīvu pakalpojuma saņemšanai nav. Privātā sektora pakalpojumu sniedzēji šajā jomā nodarbojas ar apjomīgāku projektu realizāciju un nelielu darbu izpildei, kas ir vajadzīgi iedzīvotājiem tiem nav ekonomiski izdevīga.

4.5. Ietekme uz konkurenci

Talsu novada pašvaldības iesaiste Sabiedrības komercdarbībā nerada negatīvu ietekmi uz citiem tirgus dalībniekiem tajā pakalpojumu daļā, kas ir saistīta ar centralizēto infrastruktūru. Ūdenssaimniecības nozarē Talsu novadā darbojas arī SIA “KOLKAS ŪDENS”, kuras dibinātāju vidū ir bijusi arī Dundagas pagasta padome, kā arī SIA “TALSU ŪDENS”, SIA “Rojas DzKU” un SIA “MĒRSRAGA ŪDENS”. Sabiedrība nodrošina ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu Dundagas un Jaundundagas ciemos, bet SIA “KOLKAS ŪDENS” – Kolkas un Mazirbes ciemos.

Aprēķinot pašizmaksu, redzams, ka dažādas pašvaldības kapitālsabiedrības var piedāvāt atšķirīgas cenas asenizācijas pakalpojumiem.

Cenu salīdzinājumu skatīt 12. tabulā.

12.tabula. Asenizācijas pakalpojumu cenu salīdzinājums.

Kapitālsabiedrība	Asenizācijas pakalpojumi EUR, t.sk.PVN	Piemaksa par transportu attiecīgi ārpus Kolkas, Dundagas vai Talsu robežām
SIA “Kolkas ūdens”	24,18 (34,18 ārpus Kolkas robežām ²⁵)	Iekļauts cenā
SIA “Ziemeļkurzeme”	21,78 ²⁶	0,91 EUR par km
SIA “Talsu ūdens”	50,31 ²⁷	0,81 EUR par km
SIA “Rojas DzKU”	Fekāliju ūdeņi 2.70 par m ³ , sadzīves atkritumu atdalīšana un utilizācija 25 EUR/gab, traktora izmaksas 35Eur/st. ²⁸	nav

Izvērtējuma sagatavošanas laikā SIA “ZIEMEĻKURZEME” nav reģistrējusies Talsu novada asenizatoru reģistrā, lai gan tas ir jādara saskaņā ar Pašvaldības 27.01.2022. saistošajiem noteikumiem Nr. 1 „Decentralizētās kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtība Talsu novadā”. Šī situācija rada risku ka tās darbība šajā jomā varētu tikt apturēta. No otras puses šajos noteikumos ir noteikts, ka Sabiedrība sniedz šos pakalpojumus Dundagas pagastā. Sabiedrībai ir jāizpilda Pašvaldības saistošo noteikumu prasības.

Daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku apsaimniekošanas jomā Dundagas un Jaundundagas ciemos konkurence nepastāv, šo pakalpojumu zemās rentabilitātes dēļ. Dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā Sabiedrība strādā ar klientiem, kuri neizrāda interesi par dzīvojamās mājas pārņemšanu savā valdījumā. Ja sabiedrība šo darbību pārtrauks ir iespējami divi iespējamie attīstības scenāriji:

- pozitīvais, kad dzīvojamo māju īpašnieki sāk paši nodrošināt dzīvojamās mājas uzturēšanu un iespējams, kļūst par uzņēmējiem, kas spēj šo pakalpojumu piedāvāt arī citām mājām;
- negatīvais, kad māju uzturēšanu turpina iedzīvotāji paši, bet nekvalificētas rīcības dēļ ēku tehniskais stāvoklis turpina pasliktināties.

Ievērojot, ka Sabiedrība nodarbina tikai piecus darbiniekus, tā nevar būtiski ietekmēt darbaspēka pieejamību citiem uzņēmumiem.

4.6. Risku analīze

Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi ir kritiski svarīgi Dundagas un Jaundundagas iedzīvotāju labklājībai un ikviena uzņēmuma vai iestādes darbībai. Tāpēc ir svarīgi nodrošināt šo pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību un to sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras uzturēšanu. Ar šiem pakalpojumiem ir saistīti tādi riski kā sanitāri epidemioloģiskā drošības prasību pārkāpumi, uzņēmumu un iestāžu darbības apturēšana gadījumos, kad šie pakalpojumi nav pieejami.

²⁵ SIA “KOLKAS ŪDENS”. Iegūts: <https://www.dundaga.lv/lv/uznemejdarbiba/pasvaldibas-kapitalsabiedribas/sia-kolkas-udens/> Skatīts: 06.07.2022.

²⁶ SIA “ZIEMEĻKURZEME” Iegūts: <https://www.dundaga.lv/lv/uznemejdarbiba/pasvaldibas-kapitalsabiedribas/sia-ziemelkurzeme/> Skatīts: 06.07.2022.

²⁷ SIA “TALSU ŪDENS” asenizācijas pakalpojumi. Iegūts: <https://www.talsuudens.lv/talsuudens/wp-content/uploads/2015/06/Asenizacija.2020.pdf> Skatīts: 06.07.2022.

²⁸ SIA “Rojas DzKU” ūdensapgādes pakalpojumi. Iegūts: <http://rojasdzku.lv/pakalpojumi/udens-apgade/> Skatīts: 12.06.2022.

Dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā Sabiedrība strādā ar klientiem, kuri neizrāda interesi par dzīvojamās mājas pārņemšanu savā valdījumā. Ja sabiedrība šo darbību pārtrauks ir iespējami divi iespējamie attīstības scenāriji:

- pozitīvais, kad dzīvojamo māju īpašnieki sāk paši nodrošināt dzīvojamās mājas uzturēšanu un iespējams, kļūst par uzņēmējiem, kas spēj šo pakalpojumu piedāvāt arī citām mājām.
- negatīvais, kad māju uzturēšanu turpina iedzīvotāji paši, bet nekvalificētas rīcības dēļ ēku tehniskais stāvoklis turpina pasliktināties.

Santehniko pakalpojumu jomā, ja Sabiedrība atteiksies no ūdensskaitītāju uzstādīšanas un nomaiņas pakalpojumu sniegšanas, klienti būs spiesti izmantot komercpakalpojumus, kas būs ievērojami dārgāki. Uzņēmumiem ir izdevīgāk izmantot darbaspēku liela apjoma projektos nekā tādu darbu izpildei, kur ienākumi ir nelieli. Ja iedzīvotāji nevarēs atļauties komercpakalpojumus, tie skaitītājus mainīs saviem spēkiem, vai nemainīs vispār. No tā cietīs ūdens patēriņa uzskaites kvalitāte un Sabiedrības ienākumi ūdenssaimniecības jomā.

Sabiedrības finanšu uzskaitē nenodrošina izmaksu caurskatāmību dzīvojamo māju apsaimniekošanas jomā. Izvērtējuma laikā netika gūta pārliecība, ka tiek nodalīti ieņēmumi par dzīvojamo māju apsaimniekošanu no uzkrājumiem, ko veido dzīvojamo māju īpašnieki, māju remonta vajadzībām. Tas, lai gan nebūtiski, bet tomēr varētu ietekmēt kopējo Sabiedrības apgrozāmo līdzekļu apjomu. Tāpat Sabiedrības grāmatvedības uzskaitē nenodrošina izdevumu sadalījumu pa pakalpojumu veidiem, tāpēc nevar izslēgt šķērssubsidēšanas riskus.

4.7. Iespējamais investīciju apjoms tuvākajos 1-5 gados

Lai saprastu vēlamo investīciju apjomu Sabiedrībā tuvāko 5 gadu periodā un saprastu, vai ieguvumi no pakalpojumiem atsver investīcijas un vai alternatīvās izmaksas nav pārāk augstas, Sabiedrības valdes loceklis tika aicināts definēt vēlāmās investīcijas tuvākajos 5 gados (13. tabula).

13. tabula. Sabiedrības vēlāmās investīcijas.

Investīcijas nosaukums	Īstenošanas teritorija	Īstenošanas gads	Indikatīvā summa (EUR)	Darbības joma	Mērķis	Finanšu avots
Ūdensapgādes filtrācijas elementu maiņa	Dundaga	2023.-2024.	10 000	Ūdensapgāde	Pakalpojumu kvalitāte	Pašvaldības finansējums
Autoparka atjaunošana (asenizācijas automašīna un darba automašīna)	Dundaga	2022.-2024.	70 000 + 15 000	Asenizācijas pakalpojumi	Pakalpojumu kvalitāte	Bankas aizņēmums, pašvaldības finansējums
Atjaunojamo energoresursu izmantošana Ziemeļkurzeme darbībā	Dundagas un Jaundundagas attīrīšanas iekārtas un ūdenssūknis	2023.–2025.	96 800	Ziemeļkurzeme darbība	Izmaksu samazināšana	ES Struktūrfondi 2021-2017 (SAM 2.1.4.)
Investīciju apjoms 5 gadu periodā:			191 800 EUR			

Ūdensapgādes filtrācijas elementu maiņa ir uzskatāms par lietderīgu investīciju, ņemto vērā nolietojumu un vēlamo pakalpojumu kvalitātes saglabāšanu, kā arī salīdzinoši mazo investīciju apjomu, kas ir 10 000 EUR. Ņemot vērā, ka ieņēmumi par ūdensapgādes pakalpojumiem 2021. gadā sastādīja 45 880 EUR, tad šāda investīcija sevi atpelnītu **2,61** mēnesī. Līdz ar to, šāda investīcija sevi atsvēr un ir nepieciešama kvalitatīvu Sabiedrības pakalpojumu nodrošināšanai.

Autoparka atjaunošana ietver asenizācijas automašīnas iegādi 70 000 EUR apmērā un darba automašīnas iegādi 15 000 EUR vērtībā.

Vērtējot asenizācijas automašīnas iegādes lietderīgumu, jāvērtē divi faktori:

- 1) Cik ātrā laikā tā spēs sevi atpelnīt?
- 2) Vai Talsu novadā, konkrētāk Dundagas un tuvākajos pagastos ir citas alternatīvas?

Ja vērtē to, cik ātrā laikā tā spēs sevi atpelnīt, tad vērtējot 2021. gada Sabiedrības ieņēmumus no asenizācijas pakalpojumiem, kas sastādīja 2441 EUR, tad secināms, ka investīcija sevi spēs atpelnīt **28,68 gados**. Līdz ar to, investīcija nav lietderīga un tā sevi neatsver.

Darba automašīnas iegādes lietderību objektīvi nav iespējams izvērtēt, jo:

- a) skaidrs, ka darba automašīna ir nepieciešama, ņemot vērā Sabiedrības apkalpojamo teritoriju;
- b) nav tādu datu, kas objektīvi spētu nomērīt, kāda veida izdevumus šī investīcija atpelnītu.

Lai arī šāda veida investīcija varētu tikt uzskatāma par lietderīgu un tā sevi atsvērtu, domājot par darbinieku ērtībām un labklājību, kā arī Sabiedrības tiešajām vajadzībām sasniegt klientus ātrā un ērtā veidā, taču skatoties uz 2021. gada rādītājiem, kuros Sabiedrība strādāja ar 42 126 EUR lieliem zaudējumiem, kā arī to kopējais kredītu apjoms sastāda 1 997 864 EUR, tad jāsecina, ka uz doto mirkli šāda veida investīcija nav uzskatāma par lietderīgu un sevi neatsver.

Lai noteiktu pārejas uz atjaunojamiem energoresursiem – saules paneļu investīciju lietderību, ir nepieciešams zināt, cik lielu daļu no nepieciešamā enerģijas apjoma gada laikā, saules paneļi spēs saražot.

Bāzes dati:

- Latvijā augstākā elektrības cenas biržā, mēneša ietvaros (no 14.06 – 14.07) ir bijusi 415,65 EUR/MWh, savukārt zemākā – 114,44 EUR/MWh. Mediāna - **265,04 EUR/MWh**;²⁹
- Sabiedrība 2021. gadā patērējusi 150 MWh, kas veido gadā izmaksas – **39 756 EUR** apmērā;
- Dundagas ciema attīrīšanas iekārta mēneša ietvaros patērē 5,5 MWh elektroenerģijas, gadā - 66 MWh. Jaundundaga ciema attīrīšanas iekārta mēneša ietvaros patērē 2,5 MWh

²⁹ Elektrības cena biržā. Iegūts: <https://www.nordpoolgroup.com/en/Market-data1/#/nordic/table> Skatīts:13.07.2022

elektroenerģijas, gadā - 30 MWh. Ūdenstornis patērē 3,6 MWh elektroenerģijas, gadā - 43,2 MWh.

- Pēc TET piedāvātās informācijas³⁰, aprēķināms, ka lai Sabiedrība spētu gada laikā saražot Dundagas ciema attīrīšanas iekārtas patērēto elektroenerģijas daudzumu (66 MWh), nepieciešams uzstādīt **176** saules paneļus **96 800 EUR** vērtībā, kuri spētu saražot nepieciešamo elektroenerģijas daudzumu;
- Ar saules paneļu saražoto elektroenerģiju, Sabiedrība spēs nosegt **44%** no kopējā elektroenerģijas patēriņa gadā.

Nemot vērā šos datus, Sabiedrība gadā spēs ietaupīt izmaksas **17 492,64 EUR** apmērā. Līdz ar to, investīcija **96 800 EUR** apmērā tiktu atpelnīta vidēji **5,53 gados**, kas liek secināt, ka šāda veida investīcija ir lietderīga un tā sevi atsver ļoti ātrā periodā.

Domes priekšsēdētāja

E. Kārklīņa

³⁰ TET Saules paneļu komplekti. Iegūts: <https://www.tet.lv/elektriba/pakalpojums/tet-saules-energija/> Skatīts: 13.07.2022